

הבול מונפק במלאת 70 שנה למרד גטו ורשה.

בספטמבר 1939, כאשר התקרב הצבא הגרמני לוורשה, נטשו מנהיגי יהדות פולין את העיר. יהדות ורשה, הקהילה היהודית הגדולה באירופה, נותרה ללא מנהיגות תחת הכיבוש הגרמני. בקיץ 1942 החל גירוש יהודים מגטו ורשה למחנה המוות טרבלינקה. הגרמנים לא נתקלו בהתנגדות. תנועות הנוער היהודיות בגטו תפסו את ההנהגה והחלו להתארגן לקראת מרד.

שני צעירים בני 23 - פאוול פרנקל, חבר בית״ר, ומרדכי אנילביץ׳, חבר ״השומר הצעיר״ - עמדו בראש שני ארגוני התנגדות - ארגון צבאי יהודי (אצ״י) וארגון יהודי לוחם (אי״ל) - שהובילו את המרד. ללא סיכוי לנצח את הכוחות הגרמנים העדיפים, היה זה קרב למען כבוד העם היהודי. הניסיונות לאחד את שני הארגונים נתקלו בקשיים, ששורשיהם ביריבויות אידיאולוגיות מלפני המלחמה.

בערב פסח תש"ג, 19 באפריל 1943, נכנסו לגטו חיילים גרמנים מצוידים בנשק אוטומטי, בארטילריה ובכלי-רכב משוריינים. מולם התייצבו כמה מאות צעירים יהודים מצוידים בנשק דל. הלחימה העיקרית בגטו נמשכה עשרה ימים. הקרב המרכזי - "הקרב על הדגלים" - התנהל בכיכר מוראנובסקי, בין כוחות אצ"י בפיקודו של פרנקל, שהניפו על גג אחד הבניינים את הדגל הציוני (היום דגל ישראל) ואת דגל פולין, לבין כוחות גרמנים בפיקודו של הגנרל יורגן שטרופ. רק ביום הרביעי הצליחו הגרמנים להכריע את הקרב ולהוריד את הדגלים.

זמן קצר לפני פרוץ המרד אמר פרנקל במפגש עם לוחמיו: "חברים! אנחנו נמות בטרם עת, אך לא נדונו לאבדון. אנו נחיה כל עוד שההיסטוריה היהודית ממשיכה לחיות". פרנקל נפל בקרב יריות עם כוחות גרמנים.

תיאור הבול

בבול נראה פאוול פרנקל, מפקד הארגון הצבאי היהודי, על רקע בניין בכיכר מוראנובסקי, שהוצת על ידי הגרמנים. על גג הבניין רואים את שני הדגלים, הציוני והפולני, שהניפו הלוחמים של אצ"י. דמותו של פרנקל שוחזרה לפי עדותם של ישראל ריבק ופלה פינקלשטיין-שפצ'יק.

עיצוב בול: פיני חמו וטוביה קורץ עיצוב מעטפה וחותמת: פיני חמו Stamp design: Pini Hamo & Tuvia Kurtz FDC & Cancellation design: Pin Hamo

Flags Over the Ghetto

The stamp is issued in commemoration of the Warsaw Ghetto Uprising which took place 70 years ago.

In September 1939, as the German army approached Warsaw, the leaders of Polish Jewry fled the city. The Jews of Warsaw, the largest Jewish community in Europe, were left leaderless under the German occupation. The transport of Jews from the Warsaw Ghetto to the Treblinka death camp began in the summer of 1942. The Germans encountered no resistance. Jewish youth movements took on the leadership role in the ghetto and began to organize in preparation for an uprising.

Two 23 year-old young men, Pawel Frenkel, a member of Betar, and Mordechai Anielewicz, a member of Hashomer Hatzair, commanded two resistance organizations – the Jewish Military Organization (ZZW) and the Jewish Fighting Organization (ZOB), which led the uprising. With no chance of overcoming the superior German forces, they fought for the honor of the Jewish people. Attempts to unite the two organizations encountered difficulties, stemming from an ideological rivalry that pre-existed the war.

On April 19, 1943, the eve of Passover, German troops entered the ghetto equipped with automatic weapons, artillery and armored vehicles. They were faced by a few hundred young Jews equipped with only meager weapons. The primary fighting inside the ghetto lasted 10 days. The main battle, "The Battle for the Flags" took place in Muranowski Square between ZZW fighters led by Frenkel, who raised the Zionist flag (now the Israeli flag) and the Polish flag on one of the rooftops, and German forces commanded by General Jurgen Stroop. It took the Germans four days to subdue the resistance and remove the flags.

Shortly before the uprising broke out, Frenkel addressed a meeting of his fighters, "Comrades! We will die before our time but we are not doomed. We will live as long as Jewish history continues to live." Frenkel fell in a gun battle with German troops.

Description of the Stamp

The stamp features Pawel Frenkel, commander of the Jewish Military Organization, against the background of the building on Muranowski Square that was set ablaze by the Germans. The Zionist and Polish flags raised by the ZZW fighters are visible on the roof. Frenkel's image was recreated as described by Yisrael Ribak and Fella Finkelstein-Shapchik.

משירות הבולאי - טל: 076-8873933 שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 6408404 The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933 12 Sderot Yerushalayim, Tel-Aviv-Yafo 6108101 www.israelpost.co.il * e-mail: philserv@postil.com

Issue:	April 2013 אפריל	הנפקה:
Stamp Size (mm):	H 30 ג / W 40 ר	מידת הבול (מ״מ):
Plate:	904	לוח:
Stamps per Sheet:	15	בולים בגיליון:
Tabs per Sheet:	5	שבלים בגיליון:
Method of printing:	Offset אופסט	שיטת הדפסה:
Security mark: N	licrotext זיקרוטקסט.	סימון אבטחה: נ
Printer: Carton	Security Printing, Fr	ance דפוס: